

Forfatter: Andersen, H. C.

Titel: H.C. Andersens Eventyr bd. VII kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal

Citation: Andersen, H. C.: "H.C. Andersens Eventyr bd. VII kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal", i Andersen, H. C.: *H.C. Andersens Eventyr bd. VII kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal*, C. A. Reitzel, 1990, s. 173. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-hcaeventyr07val-shoot-idm139890596548960.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: H.C. Andersens Eventyr bd. VII kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal

Flaskehalsen

Flaskehalsen tryktes første gang i Folkekalender for Danmark 1858, der udkom december 1857.

I Bemærkninger fortæller A, at eventyret er blevet til på opfordring af Just Matthias Thiele (15). Denne forklaring er dog kun delvis sand. 11.6.-15.7.1857 var A på besøg hos Charles Dickens, hvorfra han fortsatte til major Serres i Maxen. Herom hedder det i et brev til Ingemann fra København 2.11.1857: »i sidste Uge skrev jeg for Folkekalenderen det Eventyr færdigt, jeg under Besøget [17.-26.9] fortalte Dem om: Historien om en Flaske. Tanken til det kom under Besøget hos Dickens; senere, i Maxen, nedskrev jeg det Meste; nu har jeg endt det og ikke mindre end fire Gange renskrevet eller omskrevet det for at faae Sproget i det Tonefald, jeg maatte have det. Jeg tør troe, 174 det er et af mine bedste Eventyr. Pedersen gjør nu Billeder til det« (BfA II 389, jvf. Dagbøger 20.8.1857, Maxen: »Skrevet paa Eventyret om »Flaskehalsen«« (IV 279) samt BHW II 351).

Henning Valeur Larsen mener i A-iana 2 rk. IV 117f, at skønt Thiele har givet A ideen, er det en havefest hos forfatteren og bjergbestigeren Albert Smith (1816-60), der har sat A igang, idet Larsen henviser til Dagbøger 12.7.1857: »Klokken 3 kjørt med Dickens Familie ud til Albert Smith, det var et stort tomt Huus med en Have, et Telt var reist paa den grønne Græsplet, Champagne Flasker, Sodaflasker, laae rundt om [...] Om Aftenen blev illumineret rundt om i Haven med Lys i Flasker« (IV 265 f). A har således først fået ideen til afsnittet om flasken og dens »hjemkomst«.

Et andet hovedmotiv, styrmandens afrejse, synes også inspireret af A.s besøg hos Dickens, idet dennes 16-årige søn Walter (1841-63) knap en uge efter festen rejste til Indien for en syvårig periode som kadet (jvf. MLE II 198). Se endvidere ndf.

Motivet med den gamle jomfru, der aldrig glemte sin ungdomskærlighed, havde A behandlet flere gange tidligere, senest i *Fra et Vindue i Vartou* (se ovf. s. 162f).

25.7*Fugleglas*] glaskar som fuglen kan drikke af. - **17***Nederdeel*] nederste del. - **21***den rigtige Lærke*] brændevinsflaske; navnet egl. opstået fordi lyden, når der hældes af flasken, minder om lærkesang.

26.18*Lacryms Christi*] lat. Kristi tårer; buketrig, lyserød likørlignende vin fra Vesuv, der produceres i meget lille mængde. - **18-19** *Champagneflaske*...] måske en hentydning til Dickens, der i David Copperfield (1849-50) har skildret sin egen barndom på en skosværtfabrik, hvor han klistrede etiketter på flaskerne med sværte. - **20***bliver*] forbliver. - **38***Dreng*] tjenestedreng.

27.12*flink*] dygtig. - **33***i Dag et Aar*] idag om et år.

28.3*jubilere*] more sig, feste. - **15***Hypericum*] hypericum perforatum, prikbladet perikum, krydderurt, der tilsættes brændevin.

30.29*Papirslygter ... Tulipaner*] sml. Dagbøger 25.6.1856, Weimar: »Kjørt med Walter Goethe ud til Ettersburg, hvor der var en Mængde samlede; Haven rundt om Slottet illumineret [...] Smukt saae Belysningen af Rødt og Blaåt ud nede i Parken; der var Lamper i Form af store Tulipaner« (IV 214f).

31.22-23*Luftskipperen ... Ballonen*] jvf. Fædrelandet 11.7.1857 s.2: »I Morgen agter Hr. V.Granberg at opstige med en Luftballon fra Christiansborg Ridebane.« A fik iøvrigt ideen til motivet med flasken og luftskipperen under et ophold i Paris, hvor han iflg. Dagbøger 20.7.1857 (IV 269) læste dette nr. af Fædrelandet, der indeholdt Clemens Petersens meget negative anmeldelse af At være (se A-iana 2 175 rk. IV 120f). En senere mislykket opstigning af den sv. ballonfører Victor G. gav anledning til mundheldet »Den går ikke, Granberg!«. - **24***Tilberedelse*] forberedelser. - **28***bovnede*] svulmede op.

32.11*halvfuld*] ordspil på bet. »halvt fuld« og »beruset«.

33.16*deels og formedelst*] spøgende opløsning af konjunktionen desformedelst = fordi.